

Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.

Glasilo „Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem“.

— List izhaja 10. in 25. vsakega meseca. —
Za posamezne člane v „Deželni zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno K 2.—.
Za gostilničarje, ki niso člani zadrug celoletno K 4.—. Za vsakega drugega velja
list celoletno K 5.—, polletno K 2.60, četrtletno K 1.30; posamezna številka
velja 25 vinarjev.

— Cena inseratov: 1/48 strani K 1.50, pri večkratnih objavah popust. —

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Marije Terezije cesta številka 16.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak ponedeljek in petek od 4.—6. popoldne.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 5. oziroma do 20.
vsakega meseca, s tem dnem se uredništvo zaključuje.

Št. 9—10.

V Ljubljani, 25. maja 1917.

Leto IV.

Šesto vojno posojilo.

Kakor je dolžnost države skrbeti za dobrobit vseh državljanov brez razlike, tako je tudi dolžnost državljanov priskočiti državi na pomoč, kedar ji je te treba.

Ko je država najemala prvih pet posojil, so državljani kar tekmovali med seboj, kdo bode podpisal večji znesek kot vojno posojilo. Podpisovanje prvih petih vojnih posojil je uspelo tako nepričakovano ugodno, da je napravilo mogočen utis na vsakogar. Ta uspeh je bil tako nepričakovano sijajen, da bi si nihče niti v sanjah ne bi mogel predstavljati kaj takega. Država je s tem posvedočila ne le brezprimerno solidarnost vseh državljanov, marveč tudi neizčrpno gospodarsko silo, o kateri (pred vojno niti) pojma nismo imeli.

Dasi smo si v svesti, da vsakdo izmed naših tovarišev ve ceniti to akcijo, in da bode po vseh svojih močeh deloval na to, da se **šesto vojno posojilo** zaključi v taki meri, da bode svet naravnost strmел, tako nad naravnost občudovanja vredno požrtvovalnostjo avstrijskih državljanov in nad nepreračunljivo gospodarsko silo naše države, katera je ne le vzdržala dolga tri leta svetovne vojne, marveč se je povzpela celo do bajne višine in jakosti.

Upamo, da se ne varamo, če pričakujemo, da bode šesto vojno posojilo daleč nadkrililo vsa dosedanja vojna posojila.

Toda ne le državi ampak tudi samemu sebi koristi vsakdo, ki podpiše vojno posojilo. Saj je znano, da nikjer ni mogoče denarja naložiti na tako visoke obresti, kakor ravno pri vojnem posojilu, ki donarja nad **šest procentov**, to je od vsaki **sto kron** na leto več kot **šest kron**.

Glede varnosti posojila se nam zdi nepotrebno izgubiti vsako najmanjšo besedo, saj leži to na dlani.

Zatorej vabimo svoje tovariše, naj se požurijo s podpisovanjem ter priobčujemo okrožnico naše „Trgovske in obrtne zbornice“ glede 6. vojnega posojila.

Poziv!

Dolgotrajna vojna zahteva ogromna denarna sredstva. V ta namen, da se zagotove za vojskovanje potrebna nova denarna sredstva, se je razpoložilo sedaj šesto avstrijsko vojno posojilo v podpisovanje. Mogočna zavezna Nemčija je završila pravkar svoje šesto vojno posojilo s tako sijajnim uspehom, da mora vzbuditi ta nova finančna zmaga krepkega zaveznika splošno občudovanje. Izvrstno uspela zaključitev šestega nemškega vojnega posojila bodi za nas živa vzpodbuda, da pri pričujočem svojem šestem vojnem posojilu posnemamo ta novi vzgled izpolnjevanja dolžnosti in domovinske ljubezni ter tudi sami ponovljeno damo domovini z vso pripravljenostjo čim izdatnejša denarna sredstva za srečno dovršitev vojske na razpolago. Bolj še nego prej treba tudi sedaj številnemu sovražniku, ki je zavrnil našo za mir pripravljeno roko s porogljivostjo, vnovič izpričati našo gospodarsko silo ter mu dokumentirati domoljubno pripravljenost in požrtvovalnost. Dočim naše junaške armade z neomajno silo varno čuvajo meje pred sovražno pohlepnostjo, naj sijajni uspehi VI. vojnega posojila podere vsako upanje sovražnikov, da gospodarsko obnemoremo doma. Trdno in varno so fundirana naša dosedanja vojna posojila na našem narodnem premoženju. Ko sedaj stojimo pač v zadnjem razdobju strašne svetovne borbe, zberimo vse svoje gospodarske sile ter z blestečim rezultatom novega vojnega posojila dokažimo svojo neklonljivo voljo do zmage.

Podpisana zbornica se obrača do Vasega blagorodja ter Vam kar najtopleje priporoča, da se odzovete podpisovanju šestega

vojnega posojila čim izdatneje in po svojih najboljših močeh. Vabimo Vas tudi, da v krogu svojih prijateljev in znancev opozarjate na izredno važnost sedanjega vojnega posojila. Usojamo se dalje pozivati Vas, da po svoji najboljši možnosti priporočate in omogočite udeležbo pri VI. vojnem posojilu tudi svojim delojemalcem po potrebi na ta način, da jim na željo dovolite primerne predujme.

V Ljubljani, dne 5. maja 1917.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko:

Predsednik:
Ivan Knez.

Tajnik:
Dr. Fran Windischer.

Kdor podpiše vojno posojilo, najbolje naloži svoj denar!

Sila v gostilničarski obrti.

Dasi tudi občinstvo na lastni koži čuti dan za dnem vse mere presegačo podraževanje vseh potrebnih reči, se kaže da isto domneva, da velja za gostilničarstvo nekaka izjema, da ima gostilničar nek taje vir za nakupovanje, da je dviganje cen od strani gostilničarja nekako samovoljno postopanje, ki naj služi le zato, da bi gostilničar prav hitro zabogatel.

Žali, da je ravno nasprotno resnica; kajti gostilničar pač nima nobenega tajnega, cenejšega vira pa že celo ne; kljub temu pa mora vse sam z velikim trdom zbirati, ne da bi gledal na ceno. Prehrano zase in za svojo rodbino pač lahko omeji, za svoje goste pa ne, ker bi si drugače sam in hitro izkopal svoj grob, če bi jim ničesar ne mogel nuditi.

Glaven pridobitven vir za gostilničarja je bilo točenje piva, ki je bilo skrajšano na minimum, sedaj pa kaže, da bode v kratkem popolnoma ustavljeno. Od 167.000 gostilničarjev iz Avstroogrske jih je vpoklicanih na 70 tisoč, 21 tisoč pa jih je ustavilo svoje obrti, a dan za dnem jim slede še drugi.

Če bi bil neki sodnik vedel o teh številkah, bi se ne bil povzpел do bedaste trditve, da bodo gostilničarji postali milijonarji. Občinstvo, ki pohaja nekatere velike obrate, nima niti pojma s kako težkočo in s samozatajevanjem prenašajo manjši svojo bedo ter skušajo obdržati svoje obrate.

Ta dejstva so napotila predsednika državne zveze gostilničarskih zadrug, da je sklical sejo zastopnikov na Dunaj, ki je zborovala 16. maja t. l. v dunajski mestni hiši in katere so se udeležili zastopniki skoro vseh avstrijskih kronovin. Predsednik je predlagal več prav umestnih ukrepov, ki imajo namen vsaj nekoliko omiliti silo gostilničarstva in izmed katerih omenimo le sledeče: varjenje enotnega piva, določitev gotovih cenih, sestavo spomenice na vlado in poslance, ožvitev odredb zoper zadrug gostilničarstva in za odpomoč gostilničarjem, ki naj obstoja v tem, da se ne izdaja novih koncesij, da se dovoli primerna posojila in prizna pravice do podpor svojcev onih tovarišev, ki so vpoklicani. Seveda so bili vsi predlogi radostno sprejeti in je le želeli, da bi isti imeli skorajšen uspeh.

Toča v vinogradih.

Huda nadloga za vinorejca je toča; ki je letos prav zgodaj začela svoje pogubonosno delo v naši deželi, tako da imamo zopet novo nadlogo več.

Vendar je naša dolžnost, da popravimo, kar se še da popraviti ako nas zadene ta šiba božja. Ni dovolj, da tarnamo, treba je tudi z marljivostjo popraviti, kar se da in s tem zmanjšati škodo.

Iz tega namena priobčujemo članek gospoda vinarskega nadzornika Skalickyja, ki naj ga naši vinogradniki prav pazno prečitajo in se po njem ravnaajo.

Članek se glasi:

„V nekaterih občinah Dolenjske je binkoštno soboto toča vinograde močno poškodovala. Ponekod je odbila trtam samo vršičke mladih poganjkov, drugod pa je trto še hujše oklatila.

Tam, kjer je trtam toča le vršičke odbila, zadostuje, da poganjke z odbitimi vršički tik pod ranjenim mestom skrajšamo in pri tem vse druge, nepotrebne poganjke odrežemo. Pred vsem pa je treba trte kmalo z galico poškopiti, ker palež ali peronospora ranjene trte posebno rada in hudo napada.

Kjer pa so poganjki na trtah tako zbiti, da je listje in zarod ali grozdje uničeno, tam moramo trto takoj primerno obrezati. Najprvo odrežemo obtočene šparone in na rezniku ali ščapu skušamo vzgojiti nekaj novih mladik, ki nam dajo potreben les za režnjo v prihodnjem letu.

To se zgodi, če obtočene poganjke odrežemo prav blizu starega lesa, tako da

ostane le eno oko, ali pa le 1 cm dolg čepek od odbitega zelenega poganjka. Ker imajo ti poganjki ob vznožju veliko drobnih rezervnih očes, bodo očesa kmalu odgnala in nam bo trta potem vsaj v prihodnjem letu dala primeren pridelek.

Take trte je treba, ko odženejo večkrat in v kratkih presledkih posebno skrbno škropiti, da jih palež (peronospora) ne uniči. Če je le mogoče, pognojimo trte takoj s kakim hitro učinkujočim dušikastim gnojilom (n. pr. s čilskim solitrom, apnovim dušikom amonijevim sulfatom ali pa z gnojico) in jih tudi, kadar zemlja osahne, kmalo okopajmo.

Da nadomestimo izgubo na pridelku, posadimo med trtami fižol“.

Komur je toča pobila, se lahko znatno odškoduje za to, če podpiše visoko vojno posojilo!

Obrtnice pravice in predpisi.

Št. 11.754.

Vsem županstvom!

C. kr. deželna vlada za Kranjsko je z odlokom z dne 3. maja 1917 št. 13.622 določila stroške na voznini in prodaji (shrambi itd.) za pivovarne brez razlike na K 10:50 za hektoliter piva, tako da se mora en hl piva pod 10 stopinj v sodčih oddajati gostilničarjem s K 70— (brez naklade).

S tem je mogoče nadzorovati tudi cene pri iztoču. O tej odredbi je prizadete gostilničarje po okrožnici obvestiti.

C. kr. okrajno glavarstvo.

Ljubljana, dne 11. maja 1917.

Chron I. r.

Št. 10.334.

Razglas.

V smislu ministrske naredbe z dne 13. aprila 1917 drž. zak. št. 165 se smejo oddajati jajca, surova in navadno pripravljena v vseh gostilniških in krčmarskih obratih le kot glavna južina in sicer le v času od 12. do 2. ure popoldne in od 7. do 9. ure zvečer.

Tudi je brezizjemno prepovedana uporaba jajc kot dodatek pri izdelovanju in oddaji alkoholnih pijač.

Prestopki se strogo kaznujejo.

C. kr. okrajno glavarstvo.

Ljubljana, dne 4. maja 1917.

Chron I. r.

Št. 6057.

Razglas.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko je z razpisom z dne 25. aprila 1917, št. 12.883, določila, da se smejo v gostilniških in krčmarskih obratih dajati jedila in pijače vojakom brez šarže — enoletne prostovoljce izvzemši — za letni čas, t. j. do 15. septembra 1917, do 8. ure zvečer.

Po ti uri se pa sploh ne sme zadrževati nobeden vojak-prostak več v navedenih

lokalih, za kar so imetelji obrtov odgovorni.

To se javno razglasa z dostavkom, da se bodo prestopki strogo kaznovali.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 28. aprila 1917.

Št. 11.392.

Razglas.

C. kr. finančno ministrstvo je z odlokom z dne 17. novembra 1916, št. 39.144, do nadaljnjega prepovedalo prodajo tobačnih izdelkov v prostorih gostilniških in krčmarskih obratov, katerih imetniki ne posedujejo „javnih trafčnih licenc“.

Ta prepoved se s tem razglasi vsled odloka c. kr. ministrstva notranjih zadev z dne 5. aprila 1917, št. 64.924, sporazumno s c. kr. finančnim ravnateljstvom za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 19. aprila 1917.

C. kr. deželni predsednik:

Henrik grof Attems s. r.

Odtis tega razglasa imajo prizadeti nabiti v svojih prostorih na vidnem mestu, v katero svrhu se jim isti izroče po pristojnem županstvu.

Št. 10.496.

Razglas.

Na podstavi določila § 54. obrtnega reda se v smislu razpisa c. kr. deželne vlade za Kranjsko z dne 25. aprila 1917 št. 12.883 odreja, da se smejo v gostilniških in krčmarskih obratih (tudi izkuhih in kavarnah) v okolišu občin Moste, Zg. Šiška in Vič dajati jedila in pijače vojakom brez šarže — izvzemši enoletne prostovoljce — za dobo veljave poletnega časa t. j. do 15. septembra 1917, le do 8. ure zvečer in da se ne sme trpeti, da bi se take osebe, po tej uri v lokalih zadrževale.

Obrtniki so za izpolnjevanje te odredbe odgovorni.

Prestopki se bodo najstrožje kaznovali.

C. kr. okrajno glavarstvo.

Ljubljana, dne 27. aprila 1917.

Chron I. r.

Št. B II 475/185 ex 1917.

Umetna sladina.

Iz naredbe c. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 26. marca 1917 št. 166 drž. zak. se v vednost in ravnanje tozadevnih obrtnikov sledeče objavi:

1. Obrtni izdelovalci umetnih sadnih sokov, limonad, pokalic in alkohola prostih okrepčevalnih pijač vseh vrst, punčev in enakih esenc vseh vrst ter temeljnih snovi za take in podobne pijače, likerjev in sladkega žganja vseh vrst ter njihovih temeljnih sestavin, kosmetičnih predmetov, ne smejo za sedaj več porabljati sladkorja.

2. Gostilničarji, kavarnarji in drugi enaki obrti točilci ter slaščičarnarji ne smejo več porabljati sladkorja niti kot sladilo pijač (mleka, kave, čaja, čokolade, kakao ter drugih pijač in okrepčil) niti ga oddajati kot pridevek k takim pijačam.

Pod točko 1. navedeni obrtniki so dolžni napraviti pismeno naznanilo na c. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani o nameravanem uporabljanju umetnih sladlin ter obenem navesti dobavišče ter povprek mesečno porabljeno množino sladkorja.

Pod točko 2 navedeni obrtniki naj napravijo ravnokar navedeno pismo. naznanilo pa le tedaj, če želijo prejemati potrebne umetne sladine pri prodajalcu na debelo.

C. kr. finančno ravnateljstvo

v Ljubljani, dne 5. maja 1917.

Št. 10.123.

Razglas.

Opozarja se na min. naredbo z dne 20. marca 1917 drž. zak. št. 166, s katero se je prepovedala uporaba sladkorja 1) pri obrtnem izdelovanju umetnih sadnih sokov, limonad, kraherlov itd., 2. v gostilniških in krčmarskih obratih (gostilnah, kavarnah, kantinah itd.) in v slaščičarnah za slajenje pijač.

Naredba je stopila v veljavo dne 20. aprila 1917.

Sladkor, ki se je nahajal ta dan v poseti navedenih obratov, je pod zaporo.

Imejitelji teh obratov in podjetij so dolžni, da naznanijo tekom osem dni vso svojo zalogo sladkorja po obrazcu, ki je razporejen pri županstvu, v dveh enakih izvodih po stanju z dne 20. aprila 1917 podpisaneu okrajnemu glavarstvu.

Prestopki se bodo strogo kaznovali.

C. kr. okrajno glavarstvo.

Ljubljana, dne 1. maja 1917.

Prepoved prodaje jajčnih jedil. C. kr. dež. vlada razglasa v svojem odloku z dne 19. aprila 1917 št. 12.346 sledeče:

Dne 15. aprila 1917 se je razglasila naredba c. kr. prehranjevalnega urada z dne 13. aprila 1917 drž. zak. št. 165, ki prepoveduje uporabo jajc za napravo alkoholnih pijač ter omejitve prodaje sirovih ali preprosto pripravljenih jajec v gostilniških in krčmarskih obratih med glavnim obednim časom to je od 12. do 2. ure popoldne in od 7. do 9. ure zvečer, pri čemer se smatra kot preprosto pripravljena trdo in mehko kuhana jajca, jajca v kupici, volovska očesa in navadne jajčne jedi (stepenec).

Prodaja jajec in iz njih narejenih jedil je v času pred 12. uro v gostilnah in krčmah sploh prepovedana.

Najvišje cene za pivo na Kranjskem. Deželna vlada je razposlala ravnokar okrožnico na vsa glavarstva na Kranjskem in mestni magistrat v Ljubljani.

Št. 13.622.

Z odlokom c. kr. trgovskega ministrstva z dne 22. septembra 1916 št. 16.246 se je vzelo na znanje zvišanje dotedanjih cen piva za K 20.— za manj močno in K 24.— za boljše pivo nad 10 stopinj alkohola.

Vsled tega so znašale cene piva od 26. septembra 1916 dalje za hektoliter piva v sodih K 72.10 brez doklad, ako se je prodajalo gostilničarjem iz pivovarne.

(Pri prodaji piva polnilcem steklenic ali zasebnikom se je smela ta cena zvišati za 60 vinarjev do 4 kron pri hektolitr.)

Za presnemalno pivo (Abzugbier) to je pivo izpod 10 stopinj se tedaj ni določila cena, ker se v območju Kranjske tako pivo ni varilo in ne razpečevalo.

V svrhu daljšega vzdržanja s pivom so sklenile pivovarne variti pivo z manj

stopnjami izpod 10 stopinj (presnemalno in enako pivo); vsled tega je nastala potreba določiti cene tudi za taka manjvredna piva, da se ne bodo ista prodajala po tisti ceni, kakor je določena za boljše uležano pivo ali kakor ga imenujejo Źehi „ležak“.

Vodstvo oddelka centrale pivovarjev za alpske dežele v Gradcu (Annenstrasse 55) je naznanilo c. kr. prehranjevalnemu uradu na Dunaju, da so pivarne določile za Štajersko, Koroško, Kranjsko, Primorsko, Solnograško in Tirolsko za pivo izpod 10 stopinj alkohola ceno K 59.50 za hektoliter pri prodaji gostilničarjem (brez doklad). Urad za prehrano je vzel to določitev cene odobruje na znanje.

Ker veljajo te cene za prodajo gostilničarju na mestu (v pivovarni), je dovoljen še pribitek za troške vožnje, prodaje i. e.

Vsled pooblastila urada za prehrano z dne 10. aprila 1917, št. 6006, je določila c. kr. deželna vlada, da se smejo ti troški zaračunati K 10.50 za hektoliter, tako, da stane sedaj gostilničarja 1 hl manj kot 10 stopinjskega piva K 70.—

C. kr. deželni predsednik:

Attems m. p

Pristavek uredništva. Ta regulacija piva je navidezno jako nedolžna ter izgleda, kakor nekako znižanje cene piva, ni pa pravzaprav nič drugega, nego lepo maskiranje novega zvišanja piva od strani pivovarjev. Kakor je videti, bode vkljub novemu zakonu o navijanju cen oderuštvo še dalje cvetelo. Čudno je res to! Producenti tožijo, da nič ne zaslužijo, trgovci tudi ne. Kam vraga zginejo poviški cen? Metla, ki je veljala preje 50 vinarjev, velja danes 6 kron torej dvanajstkrat več. Kvintal slame za melle, ki je preje veljal 36 kron, stane danes 900 kron, beri devetsto kron torej petindvajsetkrat toliko. Če je producentu take slame dovoljeno prodajati jo petindvajsetkrat dražje, imamo tudi mi gostilničarji isto pravico, da bomo točili vino po K 20.—, zrezke pa zaračunavali po K 25.—, ker smo trdno prepričani, da smo pred postavo vsi enaki.

Umetna sladina. Iz naredbe c. kr. urada za ljudsko prehrano z dne 26. marca 1917, ki je stopila z dne 20. aprila v veljavo, naj služi v vednost in ravnanje obrtnikov sledeče: 1. Pri obrtnem izdelovanju: a) umetnih sadnih sokov, limonad, pokalic in alkohola prostih okrepčevalnih pijač vseh vrst; b) punčev in enakih esenc vseh vrst ter temeljnih snovi za take in podobne pijače; c) likerjev in sladkega žganja vseh vrst ter njihovih temeljnih sestavin; d) kozmetičnih predmetov se ne sme za sedaj več uporabljati sladkorja. — 2. V gostilniških in točilniških obratih vseh vrst ter v slaščičarnah ni dovoljeno imejiteljem teh obratov rabiti sladkor niti kot sladilo pijač, niti ga oddajati kot pridevek k takim pijačam ali ga sicer dajati na razpolaga. Dovoljeno je pa gostom, rabiti s seboj prinesen sladkor, da z njim slade jedi in pijače. — 3. Kot nadomestilo za sladkor daje c. kr. finančno ministrstvo na razpolago umetno sladino pod gotovimi pogoji. Zgoraj imenovani obrati potrebujejo posebno dovoljenje za izdelovanje ali za spravlanje v promet

redilnih ali užitnih predmetov z uporabo umetne sladine le tedaj, če razen zgoraj naštetih predmetov izdelavajo ali v promet spravljajo z uporabo umetne sladine še druge redilne in užitne predmete. Pod 1. našeti obrati morajo pred nameravano uporabo umetne sladine prijaviti ta njihov namen pristojni finančni oblasti I. instance (na Kranjskem c. kr. finančnemu ravnateljstvu v Ljubljani), dolžni so tudi voditi predpisani registero predelavi in prodaji umetne sladine. Pod 1. in 2. imenovani obrati imajo tudi voditi predpisano dobavno knjigo, če nameravajo prejemati umetno sladino pri prodajalcu na debelo. Pod 1. našeti obrati, ki žele se zalagati z umetno sladino pri prodajalcu na debelo, imajo tudi o priliki, ko napravijo tozadevno naznanilo pri finančni oblasti I. instance, obenem vestno izkazati po svojih zapiskih dosedanje mesečno porabo sladkorja v kilogramih. Pod 2. imenovani obrati, ki žele prejemati umetno sladino pri prodajalcu na debelo, naj se obrnejo pa na finančno oblast I. instance v svrhu rezerviranja potrebne umetne sladine pri prodajalcu na debelo. To se še pripomni, da odgovarja pri gostilničarjih potrebna umetna sladina oni množini sladkorja, za katero se dobava sladkorja teh obratov vsled sladkorne prepovedi skrči (t. j. potreba za slajenje pijač). Kot prodajalec umetnih sladin na debelo je določen za Kranjsko lekarnar Rihard Sušnik v Ljubljani, Marijin trg št. 5; z razprodajo na drobno se pa peča večina lekarn. Prejemanje umetne sladine pri prodajalcu na debelo daje pravico do vračunjenja provizije, normirane za prodajo na drobno. — Navedene tiskovine, in sicer: register H po 8 v, dobavna knjiga F 3, po 12 v in potrebno število naročilnih listov za obrtnike po 4 v, se dobe proti takojšnjemu plačilu pri ekonomatu c. kr. finančnega ravnateljstva v Ljubljani.

C. kr. centralna rekvizicijska komisija na Dunaju razglasa, da je prevzela tvrdka S. Hofmann v Plznu predelavo starega svinca za šibre. Občinstvo se s tem opozarja na možnost dobavljati šibre (špriha). Cena za kg ne sme presegati 2 K 50 v.

Tretji brezmesni dan. Čim bo na trgih kaj več živil in bo pospravljena nova žetev, hoče vlada zopet uvesti tri brezmesne dneve na teden. Z ozirom na pomanjkanje masti, hočejo neki veleposestniki na Češkem urediti velike farme za reje prešičev.

Prošnje za prepustitev vojaških konj za gozdna in poljedelska dela je naslavljal vsled obstoječih naročil na „Deželno delavsko posredovalnico“, ne pa na vojaško poveljstvo, vsled česar nastane mnogo nepotrebnega pisarenja in znatnih zamud.

Človekoljubna naredba. Izšla je cesarska naredba, ki določa, da je v gotovih slučajih nezakonske otroke v vojni padlih ali na vojnih posledicah umrlih vojakov priznati za zakonske. V takih slučajih dosežejo lahko nezakonske matere dovoljenje, da smejo nositi ime umrlega očeta svojih otrok. Žene in neveste, ki so bile zaročene s padlimi, ali vsled vojne umrlimi vojaki, tudi lahko dobijo dovoljenje, da se smejo imenovati po zaročencu.

Letošnji pridelek krompirja in sena bo v celoti zapadel državi, ki bo uredila razdelitev. Tozadevna ureditev glede sena izide že v kratkem času.

Cene za seno bodo najbrž letos reducirane, pač pa namerava vlada zvišati cene za žito. Kmetom in vsem poljedelcem bi bilo torej nujno priporočati, da spremenijo kolikor največ svojih travnikov v njive, Ponokod manjka semenjskega žita. To naj nikogar ne ovira, seje naj koruzo, v manj ugodnih legah pa proso. Koruza in proso obrodita tudi pičlo sejana, prav bogato. Opozorjati je poljedelce tudi na repo, ki jo daje na razpolago vojni zavod za promet z žitom. Ta repa je prav hvaležna in v gotovem oziru nadomešča krompir.

Svarilo pred podpiranjem ubeglih vojnih vjetnikov. Uradno razglašajo: Znova se kar najresnejše svari vojne vjetnike, na katere se naleti pod količkaj sumljivimi okoliščinami, na kateri koli način podpirati, marveč je iste prijeti in oddati varnostnim organom. Kdor da varnostnim ali vojaškim oblastim podatke, ki pripomorejo, da se pobegli vojni vjetniki primejo, ali kdor neposredno provzroči tako prijetje, dobi nagrado 10 do 25 kron. Nagrade deli ono vojaško poveljstvo, v čegar okolišču se nahaja dotična vjetniška postaja, po lastnem preudarku z izključitvijo pravne poti. Podpiranje pobeglih vojnih vjetnikov se strogo policijsko kaznuje, ako ne tvori hudodelstva po § 327. v. k. z., ki ima težko kazen za posledice.

Kdor podpiše vojno posojilo krajša vojsko in pospeši nastop miru!

Zadružne objave.

XI. občni zbor Gostilniške zadruge pomočniške bolniške blagajne, ki se je vršil dne 29. maja 1917 ob 4. uri popoldne v gostilniških prostorih g. Roškarja „pri Auru“ v Ljubljani. Navzočih 16 članov, ter kot obrtno oblastvena zastopnika gosp. dr. Berce, zadružni instruktor g. Steska in načelnik zadruge g. Kavčič. Ker se je eno uro čakalo, konstatira g. načelnik Al. Klasek sklepčnost, otvori zborovanje in da prebrati zapisnik zadnjega občnega zbora, ki se odobri.

Iz letnega poročila razvidimo to-le: Delovanje bolniških blagajn je pač skoro leto za letom eno in isto, difference so le v številu obolelih slučajev, katerih je včasih manj, včasih zopet več. Vojni čas je obolelosti na domu sicer nekaj zmanjšal in dajanje podpor vsled tozadevnih ministerijalnih naredb nekaj skrčil, zato pa so troški v bolnicah toliko bolj narasli. Načelstvo je imelo tri odbore seje, v katerih je bilo rešiti razne prošnje za izredne podpore, razna naročila obrtnih oblasti in druga administrativna opravila. V seji dne 22. majnika se je konstituiral odbor tako, da je bil izvoljen načelnikom gosp. Klasek in gosp. Stritar njega namestnikom.

Članov šteje blagajna 589, za 24 manj od lanskega leta. Obbolelo je med letom

92 članov in sicer 15 moških in 77 ženskih s 1162. dnevi s podporami ali pa v bolnicah. Zdravniške pomoči je iskalo skupno 477 članov. Blagajnični zdravnik je slej kot prej sedanji polkovni zdravnik gosp. dr. Mavericij Rus, ki ordinira vsak dan specijelno za blagajnične člane od 2.—3. ure popoldne. Zdravila se nakazujejo v vseh lekarnah, razen ene, kontrolo oskrbuje blagajna po svojih uslužbencih. Umrl je eden član, porodov pa je bilo 13, doslej najvišje število, odkar obstoji blagajna.

Računski zaključek za leto 1916 je sledeči: Dohodki: Skupaj K 14.584.32. — Izdatki: Skupaj K 11.579.21, prebitek K 3005.11. Od tega je bilo naloženo v državnih papirjih K 1520.— in K 1485.11 pa koncem leta v blagajni. Premoženjsko stanje je bilo koncem preteklega leta sledeče: Gotovina v blagajni K 1485.11, v mestni hranilnici je naloženih K 22.218.27, v vojnih posojilih K 10.000.— vrednost inventarja po 10% odpisu K 167.95, skupaj K 33.871.33, zvišek od lani okroglo za 3100 kron. Pregledalci računov gg. Josip Maček, gostilničar in posestnik v Ljubljani in Anton Hočevar v hotelu Union so blagajno dne 3. majnika nadzorovali, ter s podpisi red, točnost in pravilnost računov potrdili. Letno poročilo, kakor tudi poročilo o računskem zaključku za l. 1916 se potem, ko se prebere poročilo pregledovalcev računov, odobri.

Nato se prečitajo nova pravila v vseh točkah, v kolikor so prenarejena vsled ces. naredbe z dne 4. januarja 1917, drž. zak. št. 6, zadevajoč spremembe bolniško-zavarovalnega zakona. Na dano glasovanje se vse od odbora sklenjene in predlagane točke soglasno sprejmejo, ter se naroča odboru izposlovati odobrenje pri c. kr. deželni vladi. S tem je bil dnevni red končan in se zahvali načelnik vsem oblastvenim funkcionarjem za podana pojasnila in nasvete, ter zaključni občni zbor ob 5. uri.

Poročilo o XI. rednem občnem zboru pomočniškega zbora gostilničarske zadruge ljubljanske, ki se je vršil dne 29. majnika 1917 ob 3. uri popoldne v restavracijskih prostorih „pri Auru“. Načelnik g. Klasek otvori zborovanje, pozdravi navzoče, predstavi zadružnega instruktora gosp. komisarja Steska, zadružnega načelnika gosp. Kavčiča in magistratnega komisarja gosp. Berceta, ter da prebrati zapisnik zadnjega občnega zbora, ki se odobri.

Zadružni tajnik poda letno poročilo, iz katerega posnamemo sledeče: Dasi z novimi močmi na lanskem občnem zboru sestavljeni odbor, se je isti po malo mesecih vsled vpoklicev k vojakom že zopet razšel, tako, da sta ostala edino le načelnik in podnačelnik. Kakih večjih stanovsko organizacijskih delovanj torej v preteklem letu ni bilo započeti vsled danih razmer. Vendar se je vršila med letom ena odborova seja, ki se je bavila izrecno le z zadevo pomočniškega zbora, zadevajoč specijelno stanovsko stran in sicer ureditev pravilnejšega in strožjega postopanja z vajeništvom pri oprostih in izdajanju učnih dokumentov. Zadeva je bila kočljiva, ter je pomočniški zbor s tem nastopom vzgledno branil svojo stanovsko čast in pravice, ko

je zahteval remedure od pristojne korporacije in obrtne oblasti.

Članov je imel pomočniški zbor koncem leta 589, in sicer 112 moških in 477 ženskih, 24 članov manj kakor v istem času prejšnjega leta. Pri moških je nazadovalo število članov za 17 in pri ženskah za 7, dokaz, da gostilničarski obrat močno nazaduje vsled nastalih razmer. Umrla je ena članica, in sicer Škafar Marija, natakariča pri tvrdki Novakovič za tuberkulozo v deželni bolnici.

Drugih posebnosti ni poročati iz pomočniškega zbora. Vse to se vzame na znanje. Nato se vrši volitev. Sklene se ustmena volitev. Na poročilo, da je sklenil tozadevni odsek predlagati v odbor pomočniškega zbora in pomočniške bolniške blagajne gg. Dolar Josip, Stridinger Karel, Winterleitner Leon in Hočevar Anton, se ta lista soglasno sprejme. Na isti način se izvolijo gg. Hafner Josip, Lubej Martin in Skok Josip v nadzorovalni odbor bolniške blagajne. K poslednji točki dnevnega reda se ni nihče oglasil, ter zaključni načelnik zborovanje ob 4. uri.

Poročilo o VII. rednem občnem zboru gostilničarske zadruge za ljubljansko okolico. Občni zbor se je vršil dne 23. majnika 1917 ob 10. uri dopoldne v zadružni pisarni v Ljubljani Marije Terezije cesta št. 16. Po enournem čakanju otvori načelnik gosp. Ogorelec zborovanje, pozdravi navzoče, predstavi obrtno oblastvena zastopnika g. dr. Berceta in zadružnega instruktora g. komisarja Steska, ter da prebrati zapisnik zadnjega občnega zbora, ki se brez ugovora odobri.

Nato poda tajnik poročilo načelstva o delovanju zadruge v preteklem letu, iz katerega posnamemo sledeče: Kakor marsikaj, je bilo tudi delovanje zadruge v pretečenem letu vsled vojne omejeno le na najnujnejša opravila. Sicer je zadruga tudi v tem letu iz lastne inicijative storila marsikak korak, stremeča za prospedom in koristim svojih članov. Tako je zadruga v zadevi policijske ure intervenirala opetovano pri politični oblasti v prilog svojim članom, obveščala svoje člane direktno po zvezinem glasilu o raznih predpisih in odredbah, nastopala z uspehom proti podelitvam novih koncesij, slednje v 6 slučajih in nasprotno se zopet zavzemala za podelitve koncesij, koder so bili podani v to potrebni razlogi in sicer v 14 slučajih, ter se nadalje tudi zavzemala za podeljenje razširjenih pravic, koder se je za to izkazala prava potreba; takih slučajev je bilo pa 32, vseh prošnja je bilo rešenih 52 v štirih odborovih sejah. Vojnega posojila se je udeležila zadruga vsled odborovega sklepa z dne 6. majnika z zneskom eden tisoč kron. Zavzemala se je za primerno ureditev točenja piva, za olajšanje naredbe v zadevi prodajanja drobovine v brezmesnih dneh, se pritoževala proti neopravičenim točilcem, podajala tozadevna naznanila itd. tako, da je bilo lastnih vlog na razna oblastva 55 vseh došlih in rešenih uradnih spisov pa 260.

O raznih premembah v koncesijah, novih podelitvah ali prehodih obrti na vdove, se je poročalo že v stanovskem glasilu „Gostilničarju“ v 3. in 4. številki.

Radi bi poročali tudi o tovariših, ki so morali storiti smrt na bojiščih, a ker so mu posamezna imena ostala nenaznanjena ni bilo to mogoče, kajti v poročilih obrtnih oblasti, da bo nadaljevala ta in ta vdova obrt po pokojnem soprogu, ni navedeno ali je umrl naravne ali nasilne smrti. Vsekako pa bo zadruga zbrala imena vseh tistih, ki so padli kot žrtve, upamo da za boljšo bodočnost preostalih tovarišev, da jim tako ohrani časten spomin.

Poročilo o računskem zaključku za leto 1916. je sledeče: Dohodkov je imela zadruga v preteklem letu K 1292.71 in kron 1285.— izdatkov. Premoženje zadruga obstoji iz gotovine koncem leta K 7.71, v hranilnici naloženih K 1140.— v državnih papirjih K 1000.— v poštini hranilnici kron 711.57 in K 90.85 v inventarju, skupaj kron 2950.13. K temu se prečita izjava pregledovalcev računov, nakar se oboje odobri in vzame na znanje.

Predloženi proračun za l. 1917. izkazuje okrog K 1200.— izdatkov in le okrog kron 250.— rednih dohodkov, ter se v pokritje primanjkljaja, vsled odborovega sklepa po načelstvu predlaga pobirati od članov zadruga po K 3.— doklade za tekoče leto. Na dano glasovanje se predlog soglasno sprejme s pripombo, da bodi doklada po možnosti do konca avgusta vplačana.

K raznoterostim se na priporočilo združnega instruktora sklone naložiti od razpoložljivega rezervnega denarja K 500.— za VI. avstrijsko vojno posojilo. Nato se tudi sklone podati c. kr. dež. vladi spomenico, naj se določijo za nove pridelke letošnjega vina maksimalne cene pri virogradnikih in to sporazumno s c. kr. deželno vlado Štajersko. Z ozirom na tozadevni dopis c. kr. deželne vlade, tičoč se določbe cene pivu, se sklone podati pivovarnam spomenico, da se tudi istih držijo. V zadevi dobave umetnega sladila saharina poda g. združni inštruktor merodajna pojasnila o nabavi in porabi istega.

Ker se k točki slučajnosti ni nihče več oglasil k besedi, se zahvali gospod načelnik oblastvenima funkcionarjema za blagohotne informacije in zaključni občni zbor ob pol 12. uri dopoldne.

Poročilo o VI. občnem zboru gostilničarske zadruga v Kranju. Po čakanju ene ure otvori g. načelnik občni zbor ter konstatira glasom združnih pravil sklepčnost. Imenuje zapisnikarja g. J. Ručigaja, overovatelja pa Jožef Oblaka in Primož Žerovnika.

1. K prvi točki dnevnega reda se sklone predlagati, da se opusti branje zapisnika zadnjega občnega zbora.

2. K drugi točki poroča g. načelnik sledeče:

Delovanje zadruga. Koncem leta 1916 je zadruga štela še 154 članov, nekateri člani so pa tudi le začasno ustavili obrt.

Vajencev ima zadruga še 15 vpisanih. V najem oddanih koncesij je bilo troje.

Zadruga je zastopala svoje koristi in sklepala o njih v svojih sejah in sicer treh in na občnem zboru v svojih sejah je rešila tri nove prošnje ugodno, ker se je šlo le za nadaljevanje obrti v isti hiši; tudi

obrtina oblast je odredila po mnenju zadruge.

Poslovnih spisov je imela zadruga 28, posebno veliko je dobila vladnih odredb in razglasov, vsled katerih so bili člani jako pogosto ogroženi visoke kazni, ter se je hudo omejevala njih obrt.

Zadruga je skušala tem odpomoči s svojimi prošnjami tako n. pr. je vložila prošnjo z dne 16. junija 1916 na c. kr. deželno vlado glede podaljšanja policijske ure. Rezultat je bil, da nam je c. kr. deželna vlada ugodila in določila policijsko uro na 10. zvečer. Nadalje je vložila prošnjo za preureditev ur za pivotoč na c. kr. deželno vlado, katera je konečno ugodila, kot je zadruga zaprosila. Nadalje je vložila prošnjo na c. kr. deželno vlado za premestitev dnij, ob katerih se ne sme meso prodajati, katera nam je tudi ugodilo, namreč da se sme v mestu Kranju tudi ob ponedeljkih meso prodajati po gostilnah. Za vse te naklonjenosti ugoditve izrekam iskreno zahvalo visoki c. kr. deželni vladi Kranjski. Zadruga je izrekla potom moje malenkosti g. vladnemu zastopniku g. c. kr. okr. glavarju sožaljno izjavo povodom smrti njega veličanstva cesarja Franca Josipa I., obenem sem mu podal tudi udanostno izjavo ob nastopu Njegovega Veličanstva presvitlega cesarja Karola, kmalu nato je sprejela zadruga tudi zahvalo presvitle vladarske hiše.

3. Poročilo računskega zaključka poroča g. združni blagajnik sledeče: Zadruga je imela v letu 1916, 265 K 11 h dohodkov in 133 K 97 h izdatkov izmed tega je podpisala 100 K vojnega posojila. Prebitek je bil tedaj 131 K 1 h. Bilanca pa je sledeča: Premoženje zadruga je 1642 K 24 h, dolгови pa K 365 deželni zvezi za list Gostilničar, tedaj čisto premoženje znaša koncem leta 1277 K 74 h. Ta imovina se pa razdeli potem na inkorporacijski zaklad 339 K na vajenski zaklad pa 42 K. Sklone se, naj zadruga iztirja prispevke od članov in poplača dolg pri deželni zvezi. Računska preglednika predlagata absolutorij blagajniku, kar občni zbor tudi priprdi. Občni zbor sklone, da sporoča oziroma predlaga deželni zvezi, naj za leto 1918 ona sama tirja od članov prispevke potom čekov in obrtne oblasti.

4. Pristojbina za list „Gostilničar“ za leto 1917 se sklone a 2 K za člana, ker bo proračun primeroma sličen onemu v letu 1916.

K zadnji točki sklone občni zbor, da naj načelstvo vloži prošnjo na finančno ravnateljstvo ter skuša izposlovati saharin združnim potom in ravno tako tudi oddajati članom, kateri se priglasijo prostovoljno za saharin ter naj tudi razglasi, kdaj se sprejemajo naročila.

Ako si pravi domoljub, podpiši znatno vojno posojilo.

Razno.

* **Preskrba kurjave za zimo.** Letos preti meščanom silno pomanjkanje drv in premoga za zimo. Posamezniki si pa danes ne morejo pomagati. Bati se je zaradi tega, da bodo ostali brez drv. Zadnji čas je, da se tudi v tem oziru kaj ukrene in da se mestne aprovizacije pobrigajo tudi za preskrbo potrebnih drv in premoga. Cena drv je že sedaj pretirana in če bo vse le samo sebi prepustilo, bo nastal prav obupen položaj na zimo. Po našem mnenju so mestne aprovizacije v zadnjem času povsod poklicane, da nam skušajo zagotoviti poleg vsakdanjega kruha tudi potrebno kurjavo za prihodnjo zimo, sicer preti zmrzavanje. Potrebne korake je pa nujno ukreniti, da ne prepozno. Naj se pri mestnih aprovizacijah ustanove še posebni oddelki za preskrbo kurjave.

* **Krma za kokoši.** Deželno mesto za krmila je prejelo večjo množino mešane krme za perutnino, ki jo oddaja na deželo v celih vrečah po 50 kg, v mestu pa v zavitkih po 10 kg. Opozarjamo naročnike, da naj se čimprej oglase s svojimi naročili, da jim bo mogoče o pravem času ustreči. Na deželi naj se to krmilo skupno naroča, da ga bo mogoče oddajati po 50 kg skupaj.

* **Petrolej.** Občinstvo se opozarja, da naj ne hodi več na magistrat povpraševati zaradi dobivanja petroleja in si naj s tem prihrani potov in stroškov za kolke. Ker je bil zadnji rok za vlaganje prošenj binkoštna sobota in je petrolejski načrt že končan, se na zamudnike pod nobenim pogojem ne bode moglo ozirati, ne glede na to, da je kontingent petroleja, ki je bil določen za stranke s pravočasno vloženimi prošnjami popolnoma izčrpan.

* **Svet za prehrano in nova žetev.** Cesarska naredba z dne 11. junija 1916 je za minolo leto uredila promet z žitom, z moko in sočivjem. Ker se pa ta naredba nanaša samo na leto 1916., je urad za prehrano sklenil nekaj prememb in jih je predložil svetu za prehrano, ki je imel dne 25. maja posvetovanje o teh predlogih. Načrt je bil sprejet z raznimi dostavki, ki niso posebnega pomena, v kolikor je posneti iz ofizijoznega poročila. Sicer pa se nove določbe kmalu razglase.

* **Preskrba drv za zimo.** Zaradi drv se izraža povsod skrb in strah. Vsak toži, da ne dobi drv in da so veliko predraga. Vsak se boji zime. V teh razmerah je storiti vse potrebne korake, da se ljudem pomaga. Prejšnji dobavitelji drv so jih dali vojaštvu in za civilno prebivalstvo jih nima kdo pripravljati, ker manjka ljudi in živine. Po našem mnenju bi moralo v tem slučaju tudi vojaštvo pristopiti in pomagati, drugače bo nastala obupna stiska. Naj bi vojaštvo, ki ima delavne moči in konje na razpolago, pomagalo pri napravi drv in naj bi se pritegnili vsi tisti dobavitelji, ki so tudi doslej dajali drva v mesta.

* **Kaj bo s kurivom?** Vprašanje kuriva postaja od dne do dne aktualnejše. Ljudje hodijo okoli prodajalcev premoga in drv, a ti jih zamorejo le redko zadovoljiti. Večinoma odhajajo praznih rok. Kjer se drva prodajajo na drobno (menda 1 kg po

10 vin. I) jih čaka cele gručice, a tudi tu se ne more za sprosti vseh zadovoljiti, iz enostavnega vzroka, ker ni dovolj blaga. Že sedaj je pa mestno prebivalstvo v skrbeh za zimo. Dasiravno je še časa dovolj — in baš zaraditega — kaže uvesti tudi glede tega kako akcijo, da ne nastane naposled kalamiteta. Za to akcijo naj bi se n. pr. zavzela kaka korporacija, katera naj bi kupila za izsekanje gozde in drva spravila v mesto Bukovih gozdov imamo dovolj, a manjka živine in delavskih moči, kolikor jih je pač še na razpolago, so nujno potrebni za poljedelstvo. Deželani tega dela sigurno ne bi mogli izvršiti. Za delavske moči in živino naj bi se naprosila vojaška oblast, saj gre prebivalstvu radevolje na roko, kjer le more in tudi tukaj bi pomoči gotovo ne odrekla — in tako bi bilo polagoma v tem oziru preskrbljeno. Seveda bi se naj premožni sloji na to akcijo preveč ne zanašali in kdor le more, naj si kurivo preskrbi sam, saj čim preje je ima, tem sigurnejši je. Če je že kaj podobnega v teku, potem itak dobro.

*** Avstr. vojni dolgovi do konca leta 1916.** Kontrolna komisija za drž. dolgove je objavila izkaz o stanju avstrijskih državnih dolgov dne 31. decembra 1916. Ta dan je trajala vojna že 29 mesecev sem in so znašali vojni dolgovi avstrijski 31 in eno tretjino milijard, natančno navedeno: 31.389,029,316 kron. Če se računa, da znašajo vojni dolgovi Ogrske le nekaj več kakor tretjino avstrijskih (Ogrska plača le 34,4 odstotkov vseh vojnih dolgov monarhije), potem znašajo vojni dolgovi za čas do konca 1916 50 milijard, to je petdeset tisoč milijonov kron. Vojni stroški so pa bili v prvih 29. mesecih še dosti večji, kakor so znesli vojni dolgovi. Vojna velja vsak dan več; vojna podraži vse in samo sebe tudi. To se vidi iz dejstva, da so znašali vojni dolgovi koncem 1914. leta 14 milijard, koncem 1915. leta 14 milijard, koncem 1916. leta pa 31 milijard. Leto 1916. je prineslo Avstriji 17.260 milijonov kron novih vojnih dolgov, torej dnevno nekaj manj kakor 50 milijonov.

Vprašanje je sedaj: Koliko pa je treba plačevati obresti od teh vojnih dolgov? Kapitalisti posojajo denar samo za dobre obresti. Od vojnih posojil plačuje država več kakor šest odstotkov, a če bi plačevala le šest odstotkov, bi za obrestovanje rabila na leto 1200 milijonov. Komisija za kontrolo državnih dolgov pa poroča, da je od vojnih posojil v znesku 31 milijard plačati le 1.314,135.970 kron obresti, torej samo 4 $\frac{1}{4}$ odstotkov. To izvira od tod, da je dobila država na vojna posojila le 18 milijard kron, ostalih 13 milijard pa je dolžna bankam in sicer nekaj nad osem milijard avstro-ogrski banki. Tej banki plačuje država le za en del posojila petodstotne obresti, za drugi le en odstotek ali pol odstotka. Banka je lahko posodila ta denar za take nizke obresti, ker ni denarja dobiti od drugod, nego jo velja le tiskanje bankovcev. A tak način obrestovanja je mogoč le dokler traja vojna. Avstrijskim privatnim bankam je država dolžna kakih tri in pol milijarde ter mora od njih plačevati štiri in pol odstotne obresti. Pri

bankah na Nemškem je naša država najela 1 $\frac{3}{4}$ milijarde ter plačuje za to posojilo skoro pet in četrt odstotkov obresti. Končno je naša država najela še pri nekem „inozemskem konzorciju“ (najbrž v Nemčiji) nad štiri milijarde. Pred sedanjo vojno so znašali avstrijski državni dolgovi 12.837 milijonov, do konca leta 1916 so narasli na 44.226 milijonov. Koncem leta 1916. je morala država plačati za obresti vojnih dolgov več kakor polovico vseh z novimi davki in pristojbinami povečanih dohodkov. Vojna pa traja in vojni stroški rasejo in se množe.

Kdor želi svoj denar dobro naložiti, podpiše vojno posojilo.

*** Redka petdesetletnica.** Na Dunaju v 3. okraju na oglu Reiser in Beatrixgasse stoji neznatna hiša, v katere pritličju se nahaja skromna kavarna „Mozart“. Znano je, da so v dobi stare univerze slovenski dijaki stanovali večinoma v 3. okraju „Landstrasse“, katerega so hudomušno prekrstili po domače v „Kostanjevico“. V tej staroslavni Kostanjevici, ob mirnem, tihem voglu je kavarna, ki je še nad 60 let zbirališče našega dijaštva in drugih Slovencev. Ko še nismo premogli drugega lista kot „Novic“, sta bila v kavarni Mozart dva izvoda na razpolago slovenskim gostom. Odkar pa izhajata „Slovenski Narod“ (50 let) in „Slovenec“ (45 let) je kavarna „Mozart“ neprenehoma naročena na oba lista. Ta kavarna je bila v preteklem polstoletju nekako sredotočje dunajskega Slovenstva, ter duševnih in političnih probuditeljev našega naroda. Semkaj so zahajali kot stalni gostje: (navedem le nekoliko po najbolj poznatih imen) Tomian, Jurčič, Ogrinc, Stritar, Levstik, Žvegelj, Vincenc Klun, učenjak Štefan Ukmar, Lavrin, Zarnik, Jenko, Glaser, Sernec, Pajek, Radej, Oroselj, Duhač, Levec, Navratil, Simonič, Dežman itd. Krogu teh in mnogih tu neimenovanih slavnih rojakov moremo tudi prištevati našega čilega za blagor slovenskega dijaštva neumorno delujočega starosta dunajskih Slovencev, g. nadrevidenta v pokoju Ivana Luzarja, kateri je l. 1867., torej uprav pred 50. leti prvokrat prestopil prag kavarne Mozart, in je še danes nje stalni gost. Bog ga nam ohrani zdravega in veselega še mnogo let!

*** Dopisovanje z vojnimi vjetniki.** Skupna centralna izkazilna pisarna, poročevalnica za vojne vjetnike, opozarja na to, da se piše še vedno mnogo preveč. Posledica tega je, da vojni vjetniki ne dobe večkrat pošte, kakor mislijo svojci, marveč redkeje, ker niti cenzura, niti druge oblasti ne morejo zmagati kolosalnega dela. Občinstvo se torej poziva v lastnem interesu, da naj se piše ne večkrat nego enkrat na teden in sicer s črnilom in ne s svinčnikom; sploh naj se pošiljajo samo dopisnice in le prav izjemoma pisma; dopisnice naj ne obsegajo nad 15 in pisma ne nad 60 vrst. Obenem se opozarja, da razglednice s slikami krajev in javnih poslopij ali take, ki bi po svoji vsebini žalile naše sovražnike, so absolutno prepovedane in se ne odpošiljajo.

*** Pomanjkanje drv.** Ljubljana trpi občutno na pomanjkanju drv. Trgovci z drvni tožijo, da ni blaga. Vendar pa to ni res. V Podpeči, Brezovici in Borovnici je gotovo do 5000 sežnjev drv, a lastniki jih ne spravijo v promet; najbrž so jim ogromne cene še premajhne. Kaj ni res nobene pomoči proti temu oderuštju in zadržavanju drv? Prosimo odpomoči!

*** Uporaba povodnega oreha kot živilo.** V bajerjih in drugih stoječih vodah raste plavajoča rastlina, s trivoglatim nazobčanim listjem, povodni oreh. Užiten sad, ki se napravi po vodnim površjem, je trivoglat z rujavo lupino, ki vsebuje belo jedro. Povodni oreh ima veliko škroba, vsled česar ga v krajih, kjer ga je veliko, zmeljejo v moko, iz katere se da speči okusen kruh. Tej koristni rastlini bi bilo posvečati večjo pozornost kot nadomestilo za moko, zlasti bi bilo opuščati trganje cvetja, ki ga potem kupuje občinstvo na trgu.

Kdor želi sebi in svojem brezskrbno življenje naj podpiše VI. vojno posojilo.

*** Šunke ni.** Po dunajskih listih doni že nekaj dni melanholična tožba: Šunke ni! To je pač žalostno, a ker drugod tudi nič boljše ni, nego prej še slabše, se bodo morali Dunajčanje že tudi vdati. Dunajčanje tožijo, da ni šunke, ker je iz Prage več ne pošiljajo, v Pragi pa tožijo, da tam ni nič več šunke dobiti, ker je šla vsa na Dunaj. Čudno se nam vendarle se zdi, da se Dunajčanje pritožujejo, da nimajo šunke. Mi smatramo to za dokaz, da se našim Dunajčanom kljub vojni vendar ne more tako slabo goditi, kakor bi bilo pričakovati. Saj je vsakomur znano, da človeku, ki je izstradan, ne hodi toliko šunka na misel marveč je že prav nebeško zadovoljen, ako ima le dosti krompirja pa naj si bode tudi nezabeljen. Pred nedavnim časom je bilo tudi čitati, da se bodo obedni omejili in da se bode sestavil enotni obed, sestojec iz juhe, mesa, prikuhe in močnate jedi. Pri nas bi bili zadovoljni z manjšim, kajti moke ni pri nas dobiti za najmanjšo množino, da bi si človek spekel kruh, ne pa da bi jo porabljal za močnata jedila. Pri nas smo zadovoljni, če imamo vsaj dovolj kruha, pa naj bode istemu tudi primešanega nekoliko žaganja, ker isto baje še pospešuje prebavo.

*** Inozemske vrednote.** Banke in velike trgovine so začele z naznanjevanjem inozemskih vrednostnih papirjev, katere imajo v rokah. Računalo se je, da je v naši državi za kako milijardo inozemskih vrednostnih papirjev, a zdaj se je izkazalo, da jih je še za nekaj sto milijonov nad eno milijardo. Vlada misli po končani vojni s temi vrednostnimi papirji kupiti surovine za avstrijsko industrijo. Na Nemškem si izposoja vlada vrednostne papirje iz nevtralnih držav, da poravnava z njimi plačila v nevtralnem inozemstvu. Tako zahteva zdaj nemška vlada, da se ji morajo izročiti vsi švedski, danski in švicarski vrednostni pa-

Zaloga stekla, porcelana in svetiljk
Fr. Kollmann
 11 v Ljubljani 24-24
 dovoli gostilničarjem in kavarinarjem pri večji naročbi izdatno znižane cene.

A. Bajec
 cvetlični salon
 Pod Trančo 2
 vrtnarja
 Tržaška cesta 34
 v Ljubljani.

Deset zapovedi za kmetovalca
Deset zapovedi za zdravje
 dobi zastoj in poštne prosto vsak gostilničar in trgovec v poljubnem številu za razdelitev med 18 goste ter odjemalce. 24-24
 Treba le dopisnice z naslovom:
 Ub. pl. Trnkoczy, lekarna, Ljubljana.

Vinska trgovina in restavracija
Peter Stepic
 Spodnja Šiška štev. 256
 priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih in štajerskih vinskih gorc.
 Telefon št. 262.14 25-24

Pivovarna **Reininghaus** Gradec — steinfeld
 priporočata svoja najboljša piva, kakor:
 marčno carsko, vležano in bavarsko v sodčkih in steklenicah. 27 23-24
 Specijaliteta **Reininghausovo** dvojno sladno pivo „St. Peter“ v originalnih steklenicah.
 Glavno zastopstvo pivovarn **Reininghaus** in **Puntigam**
 Telefon št. 90. v Ljubljani, Martinova cesta 28. Telefon št. 90.

Pivovarna Göss
 priporoča svoje priznane priljubljene izdelke
 marčna, cesarska, vležana, eksportna in bavarska piva 33 23-24
 v sodčkih in steklenicah.
 Zastopnik: **Fr. Sitar v Sp. Slški.**

Izboljšajte promet v svoji gostilni z najboljšim in najcenejšim češkim budjejeviškim delniškim pivom

izboljšanje tipa.
 Zahtevajte v gostilnah ljubljanskih, v Grandhotelu Balkan Trst, hotelu Lacroma Gradec, Palace hrvatske štedionice Zagreb, Napredak Sarajevo, Beránek Banjaluka itd. to pivo.
 52 24-24 Informacije daje Češka delniška pivovarna v Čeških Budejovicah, Roza Rohrmann v Ljubljani, Bogumil Poška v Trstu.

Adria, delniška pivovarna, Trst
 Varilnica v Senožecah.
 Vplačana glavica K 1.000.000 :: Ustanovljena :: I. 1820.
 (Železniška postaja Divača.)
 priporoča svoje priznano dobro **Adria** marčno, dvojno marčno in granatno pivo v sodčkih in steklenicah po najnižjih cenah.

**KLEINOSCHEG-
 DERBY SEC**
 39 25-24

Vinometre „Bernatot“. — Asbestov bombaž in prašek. — Eponit. — Francosko želatino Lipovo oglje. — Marmornat prašek. — Modro galico. — Natrijev bisulfit. — Ribji mehur. Špansko zemljo. — Tanin. — Žveplo na asbestu. — Žveplo v prahu. — Limonovo kislino. — Vinsko kislino. — Soda bikarbono. — Strupa proste barve itd.
 ima v zalogi po najnižji ceni
Drogerija Anton Kanc
 Ljubljana, Židovska ulica 1.

Pivovarna „UNION“ v Ljubljani
 (Spodnja Šiška)
 priporoča svoje izborne izdelke, kakor:
 marčno, dvojno marčno in izvozno pivo v sodčkih in steklenicah.
 Dobé se tudi tropine iz sladne cime, ki so kot živinska krma zelo priporočljive. 3 24-24